gemeente Brunssum

Raadsvoorstel
Collegeverg. d.d. : 19 december 2023
Registratiekenmerk : 202362707
Gemeentebladnr. : 2024/2
Afdeling opsteller : Bestuurszaken - Juridische zaken
Bereikbaar onder : +31455278496 , chantal.bocken@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Wilma van der Rijt
Raadsvergadering d.d. : 30 januari 2024
Uiterlijke datum : Uiterste datum: 30 januari 2024
Motivatie datum: Voor het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL vóór 1 juli 2024, dient op 30 januari 2024 besluitvorming in de raad plaats te vinden.

Aan de raad,

1. **Onderwerp**
   Wijziging gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg en zienswijzeprocedure

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding
De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is per 1 juli 2022 gewijzigd. De wijziging heeft als voornaamste doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Dit geschiedt voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de gemeenteraden. In de Wgr heeft de wetgever nieuwe instrumenten gecreëerd die de gemeenteraden in een betere informatiepositie moeten brengen. Deze instrumenten moeten vóór 1 juli 2024 in iedere gemeenschappelijke regeling waaraan de gemeente Brunssum deelneemt zijn geïmplementeerd.

De gewijzigde Wgr leidt ertoe dat gemeenschappelijke regelingen op de volgende punten dienen te worden aangepast:
* wijziging, opheffing, toetreding in regelingen voor bepaalde tijd;
* uittreding uit een gemeenschappelijke regeling voor onbepaalde en bepaalde tijd;
* het eventueel bieden van gelegenheid tot het geven van een zienswijze op bepaalde voorgenomen besluiten;
* burgerparticipatie;
* evaluatie van de gemeenschappelijke regeling; en
* actieve informatieplicht.

b. Huidige situatie/probleemstelling
De gemeente Brunssum heeft in haar brief van 1 augustus 2023 haar uitgangspunten voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regelingen doorgegeven aan het dagelijks bestuur van de Stadsregio Parkstad Limburg (SPL). Op 22 november 2023 heeft het dagelijks bestuur van SPL ingestemd met de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL inclusief het geactualiseerde blauwe schema. Op 13 december 2023 heeft het Dagelijks Bestuur van SPL de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling op enkele marginale punten aangepast naar aanleiding van een advies van Boels Zanders advocaten van 22 november 2023.
Gemeenteraden hebben de gelegenheid om binnen acht weken hun zienswijze naar voren te brengen over de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling.

3. **Gewenste situatie (WAT?**

a. Wat willen we bereiken?
De gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg vóór 1 juli 2024 te wijzigen conform de gewijzigde Wgr.

b. Kaders
   1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)
   Raadsvoorstel 202320252, gemeentebladnummer 2023/83, Wijziging GR-en en zienswijzeprocedure

2. traject tot dusverre
Voor diverse gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Brunssum deelneemt is het proces om de gemeenschappelijke regelingen te wijzigen begeleid door Boels Zanders Advocaten. Ook wel het Boels Zanders traject genoemd. SPL heeft niet deelgenomen aan dit traject. Niettemin is wel nadrukkelijk op dit traject aangesloten en is gebruik gemaakt van de door Boels Zanders voorgestelde formuleringen.

De tekst van de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL is tot stand gekomen middels een regionale ambtelijke werkgroep. In deze werkgroep zaten ambtenaren van alle Parkstadgemeenten.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W
De gemeenschappelijke regeling van SPL is een collegeregeling, waarbij de deelnemers de colleges zijn. Het zijn de deelnemers die de regeling wijzigen en niet de besturen van de regelingen. Daarom geeft u uw zienswijze ook aan het college en niet aan het bestuur af. Het college kan deze dan meenemen in zijn standpunt.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)
Wet gemeenschappelijke regelingen, samen grip op verbonden partijen

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?
Ja. Bij Grip houden op functioneren en uitgaven van gemeenschappelijke regelingen en anticiperen op aanstaande wijziging Wgr is als activiteiten aangegeven: de implementatie wijziging Wgr in 2023 en de verdere implementatie wijziging Wgr in 2024 (actiepunt 11 uitvoeringsagenda).

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen
Het voorstel heeft geen directe financiële consequenties. Het college heeft in zijn brief van 1 augustus 2023 aan de besturen van de GR-en wel aangegeven dat de gemeente Brunssum principieel tegen reservevorming bij gemeenschappelijke regelingen is en dat eventuele tekorten primair dienen te worden opgelost binnen de eigen exploitatie.

c. Argumenten en overwegingen
Boels Zanders traject
Voor diverse gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Brunssum deelneemt, is het proces om de gemeenschappelijke regelingen te wijzigen begeleid door Boels Zanders Advocaten. Ook wel het Boels Zanders traject genoemd. SPL heeft niet deelgenomen aan dit traject. Niettemin is wel nadrukkelijk op dit traject aangesloten en is gebruik gemaakt van de door Boels Zanders voorgestelde formuleringen. Hierdoor sluit de gewijzigde gemeenschappelijke regeling van SPL aan bij "Samen grip op verbonden partijen" en is uniformiteit gewaarborgd.

De gemeenschappelijke regelingen die via het Boels Zanders traject zijn gewijzigd zijn op 26 september 2023 behandeld in het college en op 14 november 2023 behandeld in de raad voor zienswijze (raadsvoorstel: 202320252). De raad heeft besloten om op een viertal punten een zienswijze af te geven:
1. Opnemen van een aanvullende wijziging in de regeling ten aanzien van de zienswijzeprocedure bij besluiten conform het advies in het Memo van Boels Zanders Advocaten van 4 september 2023 op pagina 2/6;
2. Opnemen van een aanvullende wijziging in de regelingen ten aanzien van de burgerparticipatie conform het advies in het Memo van Boels Zanders Advocaten van 4 september 2023 op pagina 3/6, echter met toevoeging van het
derde lid;
3. Opnemen een aanvullende wijziging ten aanzien van de evaluatie: De werking van de regeling zal om de vijf jaar geëvalueerd worden, voor het eerst in (datum invullen). Het dagelijks bestuur zal daartoe een onderzoeksvoorstel aan de deelnemers voorleggen.
4. Opnemen in de regelingen dat het ontwerp van de kadernota uiterlijk 1 februari van ieder jaar moet worden toegezonden door het dagelijks bestuur van de regeling aan de raden en dat de ontwerpbegroting uiterlijk 30 april van ieder jaar moet worden toegezonden door het dagelijks bestuur aan de raden.

Daarbij is besloten deze zienswijze ook mee te nemen bij het opstellen van de gemeenschappelijke regelingen die nog niet voor zienswijze zijn aangeboden.

Aanvullend advies Boels Zanders 4 september 2023: evaluatie, burgerparticipatie en participatierecht raden
Boels Zanders Advocaten heeft op 4 september 2023 een aanvullend advies gegeven aan de gemeenschappelijke regelingen. Ten tijde van de behandeling van de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regelingen in het college op 26 september 2023 en in de raad op 14 november 2023 was het aanvullend advies van Boels Zanders van 4 september 2023 nog niet verwerkt in de tekst van deze gemeenschappelijke regelingen. De door Boels Zanders voorgestelde wijzigingen (termijn begroting, burgerparticipatie en participatierecht raden) zijn daarom destijds meegenomen in het zienswijze traject van de raden (raadsvoorstel: 202320252).

In de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL zijn deze wijzigingen wel al verwerkt. Het betreft artikel 21 lid 1 (termijn begroting), artikel 38 (burgerparticipatie, behoudens lid 3), artikel 39 (participatierecht raden).

Aanvullend advies Boels Zanders 22 november 2023
Op 22 november 2023 heeft Boels Zanders een aanvullend advies gegeven naar aanleiding van de door de raden ingediende zienswijzen. Het betreft een aanvullende bepaling voor burgerparticipatie (lid 3) en een nuancering van de evaluatiebepaling. Voor "kleinere" gemeenschappelijke regelingen met maximaal 14 deelnemers adviseert Boels Zanders om de regeling te evalueren in het geval twee deelnemers hierom verzoeken. Bij "grotere" gemeenschappelijke regelingen vanaf 15 deelnemers adviseert Boels Zanders om om de vijf jaar te evalueren. Het Dagelijks Bestuur van SPL heeft op 13 december 2023 besloten de voorgestelde wijzigingen over te nemen. Het betreft artikel 37 (evaluatie) en artikel 38 lid 3 (burgerparticipatie).

Afwijking Boels Zanders advies: geen zienswijzen bij het vaststellen van meerjarige strategische plannen
Eén door Boels Zanders voorgestelde bepaling heeft het dagelijks bestuur van SPL niet overgenomen.
Het betreft de volgende bepaling:
'Het algemeen bestuur onderscheidenlijk het dagelijks bestuur besluit niet tot het vaststellen van meerjarige strategische plannen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten gedurende twaalf weken in de gelegenheid zijn gesteld om schriftelijk hun zienswijzen op het concept bij het dagelijks bestuur naar voren te brengen'.

Hoewel ons college in haar brief van 1 augustus 2023 uniformiteit nastreeft door het overnemen van de standaardbepalingen c.q. wijzigingsvoorstellen, mag een gemeenschappelijke regeling -mits voldoende gemotiveerd- hiervan afwijken. Hiertoe worden door SPL de volgende steekhoudende argumenten aangedragen.

Volgens de Wgr is bovengenoemde bepaling niet verplicht. Het dagelijks bestuur van SPL beschouwt het overnemen van deze bepaling om de volgende redenen als onwenselijk. SPL onderscheidt zich van de meeste andere gemeenschappelijke regelingen door haar bijzondere organisatiestructuur met bestuurscommissies. Het dagelijks bestuur/algemeen bestuur van SPL kent dergelijke strategische plannen niet. Mocht een dergelijk plan bij een bestuurscommissie aan de orde zijn, dan worden hiervoor steevast raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd waarbij de raden al vroegtijdig in het proces worden meegenomen en invloed kunnen uitoefenen. Bovendien biedt artikel 39 lid 1 en 2 van de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL de raden in voldoende mate een aanvullende zienswijze mogelijkheid bij voorstellen die ingrijpende gevolgen voor de gemeente hebben. Daarbij is de gemeenschappelijke regeling SPL een collegeregeling waardoor alleen plannen op collegeniveau kunnen worden vastgesteld, mits daartoe bevoegdheden zijn overgedragen. Zijn die niet overgedragen, dan blijft het eigen college bevoegd waarbij de raad ook niet om een zienswijze wordt gevraagd. Betreft het een plan op raadsniveau, dan wordt het daarvoor gebruikelijke besluitvormingsproces doorlopen en besluiten de raden zelf.

Overige wijzigingen

Naast de op basis van de gewijzigde Wgr door te voeren wijzigingen is ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om de gemeenschappelijke regeling van SPL te actualiseren en enkele wijzigingen aan te brengen die puur tekstueel/redactioneel van aard zijn.

Blauwe Schema

Het Blauwe Schema van SPL (kernagenda/kerntaken) dateert van 2014 en is tot nog toe slechts één keer marginaal aangepast in het kader van o.a. de toevoeging van de twee bestuurscommissies duurzaamheid en sociaaleconomische structuurversterking (SES) in 2021. In afwachting van de wijziging van de Wgr is destijds besloten een echte update uit te stellen.

De volgende zaken zijn niet meer actueel in het Blauwe Schema. Onderstaande opsomming is niet uitputtend:
* Bepaalde begrippen uit het Blauwe Schema worden nu niet meer gehanteerd of zijn gedateerd.
* Ook zijn onderwerpen inmiddels beter gedefinieerd.
* Op verzoek van de Parkstad Limburggemeenten wordt het thema water toegevoegd.
* Ook maakt het thema gros -dat rechtstreeks onder het dagelijks bestuur valt- inmiddels deel uit van de kernagenda.

Een actualisatie is daarom op zijn plaats. Samenvattend worden de bestaande activiteiten gecontinueerd en die voor water en GROS toegevoegd.

Advies zienswijze raad

Op 14 november 2023 (raadsvoorstel: 202320252) heeft de raad besloten om op een viertal punten een zienswijze aan het college te geven ten aanzien van de aangeboden gemeenschappelijke regelingen. De zienswijze van de raad is met het advies van Boels Zanders van 4 september 2023 en 22 november 2023 grotendeels al verwerkt in de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL. Op twee punten wijkt de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL af van de zienswijze van de raad, zie hieronder.

Zienswijze raad 14 november 2023: *"Opnemen van een aanvullende wijziging ten aanzien van de evaluatie. De werking van de regeling zal om de vijf jaar geëvalueerd worden, voor het eerst in (datum invullen). Het dagelijks bestuur zal daartoe een onderzoeksvoorstel aan de deelnemers voorleggen."*

GR SPL: *"De werking van de regeling zal geëvalueerd worden indien twee deelnemers daarom verzoeken. Het dagelijks bestuur zal dan een onderzoeksvoorstel aan de deelnemers voorleggen (artikel 37)."*

Dit is conform het advies van Boels Zanders van 22 november 2023.

Zienswijze raad 14 november 2023: *"Opnemen in de regeling dat het ontwerp van de kadernota uiterlijk 1 februari van ieder jaar moet worden toegezonden door het dagelijks bestuur van de regeling aan de raden (artikel 20)."*

GR SPL: Deze bepaling is niet opgenomen in de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL. Boels Zanders adviseerde op 4 september 2023 om hiervoor een aparte werkafspraak te maken. Boels Zanders herziet dit advies niet in haar aanvullend advies van 22 november 2023.

Het advies aan de raad is om de adviezen van Boels Zanders te volgen en geen zienswijze in te dienen tegen de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling SPL. Ook niet voor de twee bovengenoemde punten. Het advies van Boels Zanders van 22 november 2023 is opgesteld naar aanleiding van de zienswijzen die zijn ingediend door de raden. De zienswijze van Brunssum is meegenomen in de afwegingen van Boels Zanders in haar advies van 22 november 2023.

De adviezen van Boels Zanders volgen, is in lijn met het collegevoorstel dat op 19 december 2023 eveneens in het college wordt behandeld. In dit collegevoorstel bespreekt het college de zienswijze die de raad op 14 november 2023 heeft afgegeven voor de andere gemeenschappelijke regelingen. In dit collegevoorstel is

eveneens het advies om de adviezen van Boels Zanders te volgen. Door als SPL ook het advies van Boels Zanders te volgen wordt de uniformiteit van de gemeenschappelijke regelingen gewaarborgd.

d. Opties en keuze
Uw raad kan ervoor kiezen om wel een zienswijze in te dienen tegen de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling van SPL.

4. Bijlagen:
* brief geen zienswijze raad
* brief SPL aan colleges d.d. 22 november 2023
* schone versie wijziging GR SPL
* met markeringen wijziging GR SPL
* wijzigingsoverzicht
* geactualiseerd blauwe schema
* vigerend blauw schema
* Memo Boels Zanders 4 september 2023
* Memo Boels Zanders 22 november 2023
* Memo SPL 13 december 2023

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

gemeente Brunssum

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2024/2
Afdeling : Bestuurszaken - Juridische zaken
Registratiekenmerk : 202362707

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2024/2;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 19 december 2024, afdeling Bestuurszaken;

Besluit:
a. Kennis te nemen van de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg inclusief het geactualiseerde blauwe schema; en
b. Geen zienswijze in te dienen tegen de ontwerp gewijzigde gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 30 januari 2024

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier